

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

1. rujna 2021

Pomorski promet EU-a: prvo izvješće o utjecaju na okoliš potvrđuje dobar napredak prema održivosti i ukazuje da su potrebni dodatni napori za sve veće zahtjeve

Pomorski promet ima i nastaviti će imati ključnu ulogu u globalnoj i europskoj trgovini te gospodarstvu. Pomorski sektor posljednjih je godina poduzeo značajne mjere kako bi ublažio svoj utjecaj na okoliš. Uoči predviđenog povećanja količine pomorskog prometa na svjetskoj razini, u [novom izvješću](#) prvi se put otkriva sveobuhvatni učinak sektora pomorskog prometa EU-a na okoliš i utvrđuju izazovi za postizanje održivosti.

S obzirom na to da se 77 % europske vanjske trgovine i 35 % ukupne trgovine po vrijednosti između država članica EU odvija morskim putem, pomorski promet ključan je dio međunarodnog lanca opskrbe. Unatoč [padu pomorskog prometa 2020.](#) zbog posljedica pandemije bolesti COVID-19, očekuje se snažan rast tog sektora tijekom sljedećih desetljeća, potaknut sve većom potražnjom za primarnim resursima i kontejnerskim prijevozom.

U tom kontekstu, [Izvješće o utjecaju europskog pomorskog prometa na okoliš](#), koje su danas objavile [Europska agencija za okoliš](#) i [Europska agencija za pomorsku sigurnost](#), označava prvu sveobuhvatnu analizu tog sektora. U izvješću se pokazuje da brodovi proizvode 13,5 % svih emisija stakleničkih plinova iz prometa u EU, iza emisija iz cestovnog prometa (71 %) i zračnog prometa (14,4 %). Emisije sumpor dioksida (SO₂) iz brodova koji pristaju u europske luke iznosile su 2019. otprilike 1,63 milijuna tona, a očekuje se da će se ta brojka dodatno smanjiti tijekom sljedećih desetljeća zbog strožih ekoloških pravila i mjera.

Procjenjuje se da je pomorski promet pridonio činjenici da se razina podvodne buke u vodama EU u razdoblju od 2014. do 2019. više nego udvostručila te da je od 1949. odgovoran za polovicu svih neautohtonih vrsta unesenih u europska mora. Međutim, iako je količina nafte koja se prevozi morem u stalnom porastu, u vodama EU tijekom posljednjeg desetljeća zabilježeno je samo osam slučajnih izlivanja srednjih do velikih tankera nafte od ukupno 62 do kojih je došlo na svjetskoj razini.

U zajedničkom izvješću ocjenjuje se trenutačno stanje novih rješenja za održivost pomorskog prometa, uključujući alternativna goriva, baterije i opskrbu električnom energijom na kopnu, te se pruža sveobuhvatna slika njihove primjene u EU. U njemu se navode i budući izazovi koje klimatske promjene predstavljaju za industriju, uključujući mogući utjecaj podizanja razine mora na luke.

„Naša Strategija održive i pametne mobilnosti jasno pokazuje da svi načini prijevoza moraju postati održiviji, pametniji i otporniji, uključujući pomorski promet. Iako je pomorski promet posljednjih godina poboljšao svoj ekološki otisak, i dalje se suočava s velikim izazovima u pogledu dekarbonizacije i smanjenja onečišćenja. Najnoviji dokazi pokazuju da se našim politikama nastoji pomoći sektoru u suočavanju s tim izazovima kroz optimalno korištenje inovativnih rješenja i digitalne tehnologije. Na taj način pomorski promet može nastaviti rasti i ispunjavati svakodnevne potrebe naših građana na ekološki prihvatljiv način, a da pritom zadrži svoju konkurentnost i nastavi stvarati kvalitetna radna mjesta“, rekla je **Adina Vălean**, povjerenica EU za promet.

„Ovo zajedničko izvješće daje nam izvrstan pregled sadašnjih i budućih izazova povezanih s pomorskim prometom. Poruka je jasna: očekuje se da će se pomorski promet u narednim godinama povećati, a ako ne djelujemo odmah, taj će sektor proizvoditi sve više emisija stakleničkih plinova, onečišćujućih tvari u zraku i podvodne buke. Neometan, ali brz prijelaz sektora ključan je za ostvarivanje ciljeva Europskog zelenog plana i pomak prema ugljičnoj neutralnosti. Time će se za europsku prometnu industriju stvoriti i nove gospodarske prilike kao dio nužnog prijelaza na održivo plavo gospodarstvo. Izazov je golem, ali imamo tehnologije, resurse i volju da se suočimo s njime“, izjavio je **Virginijus Sinkevičius**, europski povjerenik za okoliš, oceane i ribarstvo.

„Održivost potaknuta inovacijama prilika je za pomorski promet da dovrši prijelaz koji je ekvivalentan prijelazu s jedrilica na parobrode. Ta nova pomorska revolucija ovisit će o brodovima koji su razvijeni s pomoću napredne tehnologije i digitalnih rješenja, ali i o višeslojnom, potpuno uključivom procesu na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini koji obuhvaća aspekte sigurnosti, zaštite te socijalne i ekološke aspekte. Međutim, ključna je i uloga pomorskog prometa kao poveznice u transnacionalnom logističkom lancu. To znači da svi dijelovi tog lanca – od luka do sektora brodogradnje, od pošiljatelja do privatnog i javnog financijskog sektora – moraju biti uključeni u naše napore za postizanje održivosti“, rekla je **Maja Markovčić Kostelac**, izvršna direktorica Europske agencije za pomorsku sigurnost.

„Iako europski sektor pomorskog prometa ima ključnu ulogu za naše gospodarsko blagostanje, ovo izvješće jasno pokazuje da pomorski promet u Europi i cijela međunarodna pomorska zajednica imaju odgovornost bez odlaganja uložiti veće napore u smanjenje ekološkog otiska ovog sektora. Iako su već poduzeti koraci na temelju europskih i međunarodnih politika, potrebno je još puno više za ključni pomak prema održivom sektoru pomorskog prometa kojim se pridonosi osiguranju buduće dobrobiti i opstanka naših najosjetljivijih ekosustava i obalnih područja te dobrobiti Europljana“, izjavio je **Hans Bruyninckx**, izvršni direktor Europske agencije za okoliš.

Ključni utjecaji na okoliš

- **Emisije stakleničkih plinova:** brodovi koji pristaju u lukama EU-a i Europskog gospodarskog prostora tijekom 2018. sveukupno su proizveli oko 140 milijuna tona emisija CO₂ (otprilike 18 % ukupnih emisija CO₂ iz pomorskog prometa na svjetskoj razini te iste godine).
- **Onečišćenje zraka:** emisije sumpor dioksida (SO₂) koje su proizveli brodovi tijekom pristajanja u europskim lukama 2019. godine iznosile su otprilike 1,63 milijuna tona, što je otprilike 16 % svjetskih emisija SO₂ iz međunarodnog pomorskog prometa.
- **Podvodna buka:** brodovi stvaraju buku koja na različite načine može utjecati na morske vrste. Procjenjuje se da se ukupna akumulirana podvodna buka u vodama EU-a između 2014. i 2019. više nego udvostručila. Kontejnerski brodovi, putnički brodovi i tankeri stvaraju najviše emisija bukom od propelera.
- **Strane vrste:** sveukupno je od 1949. sektor pomorskog prometa odgovoran za najveći udio stranih vrsta unesenih u mora koja okružuju EU, odnosno gotovo 50 % svih vrsta, a najveći broj tih vrsta pronađen je u Sredozemnom moru. Od tih vrsta, 51 se smatra vrstom velikog utjecaja, što znači da mogu utjecati na ekosustav i autohtone vrste. U izvješću se navode i dostupni podatci za procjenu punog učinka na staništa i vrste.
- **Onečišćenje naftom:** od ukupno 18 velikih slučajnih izlivanja nafte u svijetu od 2010. samo su tri bila u EU (17 %). Boljim praćenjem, provedbom zakonske regulative i informiranjem pridonosi se smanjenju onečišćenja naftom iako količina nafte koja se prevozi morem tijekom posljednjih 30 godina stalno raste.

Plovidba prema održivosti

Pomorski promet EU-a suočen je s ključnim desetljećem za prijelaz sektora na gospodarsku, društvenu i ekološku održivost. Većina brodova koji putuju u EU smanjili su svoju brzinu do 20 % u odnosu na 2008., čime su također smanjene emisije, ukazuje izvješće.

Osim toga, kao moguće alternative za upotrebu u pomorskom prometu počinju se koristiti nekonvencionalna goriva i izvori energije kao što su biogoriva, baterije, vodik ili amonijak, koji imaju potencijal za dekarbonizaciju sektora i postizanje nultih emisija. Opskrba električnom energijom na kopnu (kada brodovi zaustavljaju svoje motore i spajaju se na izvor napajanja na kopnu dok su na vezu u luci) može osigurati čist izvor energije u morskim lukama i lukama unutarnje plovidbe.

POVEZNICA NA IZVJEŠĆE I INFORMATIVNE ČLANKE

EEA: <https://www.eea.europa.eu/publications/maritime-transport/>

EMSA: <http://www.emsa.europa.eu/emter>

KONTAKTI ZA MEDIJE

- **EMSA:** Ruth McDonald: Ruth.MCDONALD@emsa.europa.eu; mobilni telefon +351 913 151 610
- **Europska agencija za okoliš (EEA):** Antti Kaartinen: Antti.Kaartinen@eea.europa.eu; mobilni telefon: +45 2336 1381
- **Europska agencija za okoliš (EEA):** Constant Brand: Constant.Brand@eea.europa.eu; mobilni telefon: +45 2174 1872